

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ВЪРХОВЕН
КАСАЦИОНЕН
СЪД

Висш адвокатски съвет
Вх.номер 702
15.03.2018 г.
ул. "Калоян" 1А

Изх.№ ОСГТК – т.д. № 8/2017 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА ВИСШИЯ АДВОКАТСКИ СЪВЕТ

На основание чл. 129, ал. 1 от Закона за съдебната власт (ЗСВ), приложено, изпращаме Ви разпореждане от 07.12.2017 г. на председателя на Върховния касационен съд, за образуване на тълкувателно дело № 8/2017 г., по описа на ОСГТК на ВКС, разпореждане от 07.03.2018 г., Определение № 273 от 21.11.2017 г. по т.д. № 1294/2015 г., на 2-ро т.о. на ВКС, Определение № 277 от 27.11.2017 г. по т.д. № 1445/2017 г.; на 2-ро т.о. на ВКС и предложение на комисията за преформулиране на поставените за тълкуване въпроси, както следва:

1. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл.417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл.422, ал.1 ГПК?

2. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл.422, ал.1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост, когато тя не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението, вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл.417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл.422, ал.1 ГПК?

Имате възможност да изразите писмено становище по въпросите, предмет на тълкувателно дело № 8/2017 г. на ОСГТК на ВКС, в срок до 20.04.2018 г.

Заседанието на Общото събрание на съдиите от Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд е насрочено за 07.06.2018 г. от 14 часа в зала 15 на II етаж на Съдебната палата.

Приложение: Съгласно текста.

ЛОЗАН ПАНОВ-
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД

1000 София, бул. „Витоша“ № 2, тел: (+359 2) 9219 88

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, 07.03.2018 г.

С разпореждане от 08.12.2017 г. на председателя на Върховния касационен съд е образувано т. д. № 8/2017 г. на ОСГТК, по предложение на съставите на Второ търговско отделение на ВКС, на основание чл. 292 ГПК, с Определение № 273 от 21.11.2017 г. по т. д. № 1294/2015 г. на 2-ро т.о. на ВКС и с последващо Определение № 277 от 27.11.2017 г. по т. д. № 1445/2017 г. на 2-ро т.о. на ВКС, по въпроси, свързани с иска по чл. 422 ГПК, относно банковия кредит.

След проведено заседание на комисията, определена за изготвяне на проект за тълкувателно решение на 18.01.2018 г., за преценка допустимостта на предложенията на съставите на Търговска колегия по реда на чл. 292 ГПК, е изготвено предложение, като комисията приема, че по поставените въпроси е налице противоречива съдебна практика, подробно изложена в определенията по чл. 292 ГПК и че исканията на съставите на ВКС за постановяване на тълкувателно решение са допустими. Комисията констатира, че първият въпрос се припокрива с останалите два въпроса, поставени с определенията по чл. 292 ГПК и предложи на ОСГТК трите въпроса да бъдат обединени в два, като ги преформулира по следния начин:

1. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422 ал. 1 ГПК?

2. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост, когато тя не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението, вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?

Тълкувателното дело беше насрочено и след проведено закрито заседание на ОСГТК на 01.03.2018 г. се прие предложението на комисията за прередактиране на въпросите.

С оглед предложението на комисията за допустимостта на предложеното на съставите на Второ търговско отделение на ВКС и приетото решение на ОСГТК по т.д. № 8/2017 г. за прередактиране на въпросите, е необходимо делото да се насрочи и да се изпратят писма до лицата по чл. 129 ЗСВ, които могат да

депозират становища и на основание т. 7.3 във вр. с в. 8.1 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК, ОСГТК на ВКС

Р А З П О Р Е Ж Д А М Е :

I. НАСРОЧВАМЕ ДЕЛОТО за **07.06.2018** г. от 14 часа в зала 15 на II етаж от Съдебната палата, за когато да бъдат уведомени всички съдии от Гражданска колегия и Търговска колегия на Върховния касационен съд и лицата по чл. 129 ЗСВ.

II. Копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване, Определение № 273 от 21.11.2017 г. по т. д. № 1294/2015 г., на 2-ро т.о. на ВКС, Определение № 277 от 27.11.2017 г. по т. д. № 1445/2017 г. на 2-ро т.о. на ВКС и предложението на комисията, да се изпратят на Главния прокурор, министъра на правосъдието, Комисията по правни въпроси към Народното събрание, омбудсмана на Република България, председателя на Висшия адвокатски съвет, директора на Института за държавата и правото при Българската академия на науките, ръководителите на катедрите по гражданскоправни науки в юридическите факултети на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ и Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, ръководителите на катедрите „Частноправни науки“ при Университета за национално и световно стопанство – гр. София, Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“, ръководителя на Департамент „Право“ на Нов Български Университет – гр. София, ръководителят на катедра „Гражданскоправни науки“ на Правно-историческия факултет на ЮЗУ „Неофит Рилски“, гр. Благоевград, които могат да изразят становище в срок до 20.04.2018 г. по следните въпроси:

1. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422 ал. 1 ГПК?

2. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост, когато тя не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението, вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?

III. Копия от настоящото разпореждане, от разпореждането за образуване, Определение № 273 от 21.11.2017 г. по т. д. № 1294/2015 г., на 2-ро т.о. на ВКС, Определение № 277 от 27.11.2017 г. по т. д. № 1445/2017 г. на 2-ро т.о. на ВКС и предложението на комисията, да се изпратят и на председателите на апелативните съдилища, на окръжните съдилища и на Софийския градски съд – за изразяване на становище в гореуказания срок.

IV. Настоящото разпореждане да се публикува на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела“.

**ДАРИЯ ПРОДАНОВА-
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
И РЪКОВОДИТЕЛ НА
ТЪРГОВСКА КОЛЕГИЯ:**

**СВЕТЛА ДИМИТРОВА-
ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД
И РЪКОВОДИТЕЛ НА
ГРАЖДАНСКА КОЛЕГИЯ:**

РАЗПОРЕЖДАНЕ

гр. София, ...¹⁷.....2017 г.

С Определение № 273 от 21.11.2017 г. по т.д. № 1294/2015 г. на съставът на Второ търговско отделение на ВКС, на основание чл.292 ГПК, е спрял производството по делото и е предложил на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегии да постанови тълкувателно решение по следния въпрос, по който е констатирана противоречива практика на съставите на ВКС по чл.290 ГПК, а именно:

„Допустимо ли е съдът да уважи иск за вземания по договор за банков кредит, предявен по реда на чл. 422 ГПК, в хипотеза на позоваване от ищеца на предсрочна изискуемост на кредита и при липса на разграничение на падежирани и непаетежирани погасителни вноски в заявлението на чл. 417 ГПК и в исковата молба само за падежираните неплатени вноски, чиято изискуемост е настъпила преди датата на подаване на заявлението за издаване заповед за изпълнение.

С последващо Определение № 277 от 27.11.2017 г. по т.д.№ 1445/2017 г. на състав на Второ търговска отделение на ВКС, също постановено по реда на чл.292 ГПК, е предложено на ОСГТК да се произнесе с тълкувателно решение по следните правни въпроси :

„Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът - вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422, ал. 1 ГПК?

Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?“

Предвид сходството във въпросите по двете предложения на съставите на Търговска колегия на ВКС и на основание чл. 124, ал. 1, т. 2 ЗСВ, се налага да се образува едно тълкувателно дело на Гражданска и Търговска колегии на ВКС по двете предложения на съставите на Търговска колегия на ВКС.

С оглед на изложеното

Р А З П О Р Е Ж Д А М:

I. Да се образува т. д. № 8/2017 г. по описа на ВКС, Гражданска и Търговска колегии, за приемане на тълкувателно решение по следните въпроси:

„1. Допустимо ли е съдът да уважи иск за вземания по договор за банков кредит, предявен по реда на чл. 422 ГПК, в хипотеза на позоваване от ищеца на предсрочна изискуемост на кредита и при липса на разграничаване на падежирани и непаетежирани погасителни вноски в заявлението на чл. 417 ГПК и в исковата молба само за падежирани непаетени вноски, чиято изискуемост е настъпила преди датата на подаване на заявлението за издаване заповед за изпълнение.

2. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът - вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422, ал. 1 ГПК?

3. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в

извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК? "

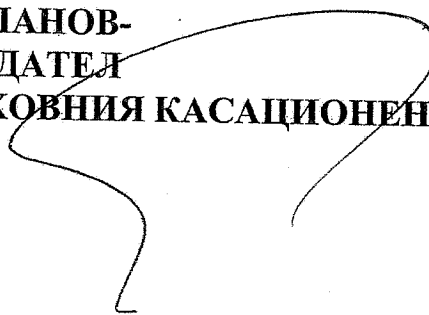
II. Определям комисия за изготвяне на проект за тълкувателно решение по т.д. № 8/2017 г. на ОСГТК в състав:

- съдия Албена Бонева,
- съдия Емилия Василева,
- съдия Вероника Николова, докладчик.

III. Делото да се докладва на комисията за предприемане на действия по т. 7 от Правилата за приемане на тълкувателни решения от ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС.

IV. Настоящото разпореждане заедно с Определение № 273 от 21.11.2017 г. по т.д. № 1294/2015 г. на Второ търговско отделение на ВКС и Определение № 277 от 27.11.2017 г. по т.д. № 1445/2017 г. на Второ търговско отделение на ВКС да се публикуват на вътрешния и външния сайт на ВКС – секция „Тълкувателни дела”.

**ЛОЗАН ПАНОВ-
ПРЕДСЕДАТЕЛ
НА ВЪРХОВНИЯ КАСАЦИОНЕН СЪД:**

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№. 273

Гр.София..... 2017 година

Върховният касационен съд на Република България, Търговска колегия Второ отделение в закрито заседание на десети ноември две хиляди и седемнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: КАМЕЛИЯ ЕФРЕМОВА
ЧЛЕНОВЕ: НИКОЛАЙ МАРКОВ
СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА

при секретар
и в присъствието на прокурор
изслуша докладваното
от съдията **СВЕТЛА ЧОРБАДЖИЕВА**
търговско дело № 1294/2015 г. за да се произнесе, взе предвид:

Производството е образувано по касационна жалба на Ивайло Александров Цочев срещу решение на Великотърновския апелативен съд от 22 януари 2015 г., постановено по в.гр.д.№ 350/2014 г. в частта, в която е потвърдено Решение № 180 от 20 юни 2014 г. на Окръжен съд Ловеч по гр.д.№ 440/2012 г. по иск на „ОББ“ АД, предявен по реда на чл.422 ГПК и са признати за съществуващи вземания по договор за кредит от 23 юли 2007 г. до размер на 15529,98 лв., от които 430,72 лв. главница, 14355,87 лв. лихви за периода от 28 май 2011 г. до 28 май 2012 г., 191,79 лв. наказателни лихви за периода от 28 май 2011 г. до 10 юни 2012 г., законната лихва върху главницата, считано от 11 юни 2012 г. до окончателното плащане на сумата 430, 72 лв., както и в частта, в която ответникът е осъден да заплати на ищеца сумата 551,60 лв. разности в заповедното производство.

Касаторът поддържа, че въззивното решение е недопустимо в обжалваната му част поради произнасяне по непредявен иск за падежирани вноски по договор за банков кредит при позоваване от страна на ищеца на настъпила автоматична предсрочна изискуемост и **ЕВЕНТУАЛНО НЕПРАВИЛНО** по съображения за нарушение на

материалния закон, необоснованост и съществени нарушения на съдопроизводствените правила.

Ответникът по касация оспорва жалбата в писмен отговор.

За да постанови обжалваното решение, с което частично е отменен първоинстанционният съдебен акт, отхвърлен е предявеният по реда на чл.422 ГПК положителен установителен иск за разликата над 15529, 98 лв. до 111896,96 лв. и е потвърдено решението на Окръжен съд Ловеч по гр.д.№ 440/2012 г. в останалата му част, Великотърновският апелативен съд е приел, че към датата на подаване на заявлението за издаване заповед за незабавно изпълнение по чл. 417 ГПК – 10 юни 2012 г. – не е обявена предсрочната изискуемост на целия кредит по договор от 23 юли 2007 г. между страните, поради неупражнено право на банката да направи кредита предсрочно изискуем с изявление до кредитополучателя са ликвидни и изискуеми само вземанията на „ОББ“ АД срещу жалбоподателя за 13 погасителни вноски с настъпил падеж съгласно Допълнително споразумение № 1 от 28 октомври 2009 г., за които претенцията се явява основателна и доказана.

При въведено с касационната жалба оплакване за недопустимост на въззивното решение в обжалваната му част поради разглеждане и уважаване на части от исковете на непредявено основание с ОПРЕДЕЛЕНИЕ № 56/26.01.2017 г. по т.д.№ 1294/2015 г. на ВКС, състав на Второ търговско отделение, е ДОПУСНАТО КАСАЦИОННО ОБЖАЛВАНЕ в хипотезата на вероятна недопустимост на Решение № 17/22 януари 2015 г. по в.гр.д.№ 350/2014 г. на Великотърновския апелативен съд в обжалваната му потвърдителна част за проверка на съответствието между основанието, на което са заявени вземанията по договора за банков кредит в заповедното производство и основанието, на което са предявени и разгледани по реда на чл.422 ГПК обективно съединените установителни искове за съществуването им.

Настоящият съдебен състав намира, че е от значение за изхода на конкретното дело и за допустимостта на въззивното решение обобщен правен въпрос, изведен от формулираните в изложението на касатора по чл.284 ал.3 т.1 ГПК въпроси като общо основание за достъп до касация, както следва:

ДОПУСТИМО ЛИ Е СЪДЪТ ДА УВАЖИ ИСК за вземания по договор за банков кредит, предявен по реда на чл.422 ГПК, В ХИПОТЕЗА НА ПОЗОВАВАНЕ ОТ ИЩЕЦА НА ПРЕДСРОЧНА ИЗИСКУЕМОСТ НА КРЕДИТА и при липса на разграничение на падежирани и непалежирани погасителни вноски в заявлението по чл.417 ГПК и в исковата молба САМО ЗА ПАДЕЖИРАНИТЕ НЕПЛАТЕНИ ВНОСКИ, чиято изискуемост е настъпила преди датата на подаване на заявлението по чл.417 ГПК.

По въпроса, обуславящ изхода на настоящото дело, е формирана по реда на чл.290 ГПК противоречива съдебна практика.

Решение № 205/16.02.2017 г. на ВКС, състав на Второ т.о., по т.д. № 2932/2015 г. съдържа отрицателен отговор на въпроса. Касационното обжалване е допуснато за проверка на процесуалната допустимост на въззивно решение на Варненския апелативен съд, постановено по частично оттеглена жалба срещу Решение на Шуменския ОС по иск, предявен по реда на чл. 422 ГПК за установяване съществуването на парично вземане, дължимо солидарно от двама ответници, за което е издадена заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 т. 2 ГПК. За да отхвърли иска, първоинстанционният съд се е позовал на задължителните указания на ВКС на ТР № 4/18 юни 2014 г. по ТД № 4/2013 г. на ОСГТК, т.18, и е приел, че поради липса на надлежно уведомяване на длъжниците, извършено до датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, за упражненото от банката – кредитор право да обяви кредита за предсрочно изискуем, не е настъпила предсрочна изискуемост при договорените от страните условия и обективизираното в заповедта за изпълнение парично вземане не е възникнало на твърдяното в исковата молба основание – предсрочна изискуемост на кредита. Против решението е подадена въззивна жалба от банката-ищец, в хода на администрирането ѝ процесуалният представител на въззивника уведомява съда, че жалбата следва да се счита за подадена само срещу частта от първоинстанционното решение, с която е отхвърлен искът по чл. 422 ал. 1 ГПК за сумата 1616,98 CHF, представляваща сбор от 8 непогасени вноски с настъпил падеж до изготвяне на заявлението и за сумата 7873,74 CHF, представляваща договорни лихви върху изискуемите към датата на заявлението погасителни вноски. Частичното оттегляне на въззивната жалба е заявено с изрична молба до въззивния съд и поддържано в открито съдебно заседание, но Варненският апелативен съд е дал ход на устните състезания без да се произнесе по изявленията за оттегляне на жалбата, а с въззивното решение е потвърдил изцяло решението на Шуменския окръжен съд за отхвърляне на иска, като е приел за основателно въведено с отговора на ответниците възражение за нищожност на подписани след сключване на договора за банков кредит допълнителни споразумения.

Върховният касационен съд е приел, че с частичното оттегляне на жалбата е преклудирана възможността за пререшаване на спорните по делото въпроси за действителността на допълнителните споразумения и за настъпване на предсрочната изискуемост на кредита поради влизане в сила на първоинстанционното решение в съответната част съгласно чл. 296, т. 2 ГПК. След оттеглянето въззивният съд е дължал произнасяне само в пределите, определени с неоттеглената част на жалбата, а именно – ПРАВИЛНО ЛИ първоинстанционният съд е отхвърлил иска за изискуемите към датата на подаване на заявлението погасителни вноски и договорни лихви и основателен ли е искът по чл. 422 ал. 1 ГПК за частта от

вземането по заповедта за изпълнение, съответстваща на изискуемите суми.

Поради липса на разграничение между падежирани и непасежирани погасителни вноски към датата на заявлението, с което е иницирано заповедното производство, както в заявлението, с което е поискано издаване на заповед за незабавно изпълнение на цялата непогасена главница по кредита поради настъпила предсрочна изискуемост на кредитния дълг като глобална сума и за дължимите лихви и такси, така и в исковата молба, която не съдържа петитум за установяване съществуването на вземане за изискуеми задължения, съдът е приел, че надлежно релевираното основание за възникване на вземанията е предсрочна изискуемост на кредита, а уточнението в писмена молба, че след оттеглянето на въззивната жалба искът се поддържа само за изискуемите към датата на заявлението погасителни вноски и лихви по кредита съставлява по същността си недопустимо изменение на иска, което по силата на чл.214 ал.1 ГПК не може да бъде предприето за първи път пред въззивната инстанция. Предвид недопустимостта на предприетото изменение на заявеното с исковата молба основание на претенцията – настъпила предсрочна изискуемост на кредита – искът по чл.422 ГПК не може да бъде уважен и за частта от вземането, включваща изискуемите към датата на заявлението 8 броя погасителни вноски и договорните лихви върху тях. Прието е в съответствие с мотивите на т.18 на Тълкувателно решение № 4/2013 г. от 18.06.2014 г. по т.д.№ 4/2013 г. на ОСГТК, че фактите, относими към обявяване на предсрочната изискуемост на кредита, не са се осъществили преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, поради което вземането не е възникнало на предявеното основание. В допустимата му част, с която въззивният съд се е произнесъл в пределите, определени от неоттеглената част на жалбата, решението на Варненския апелативен съд е оставено в сила, в останалата му част е обезсилено, а производството – прекратено.

След постановяване на определението по чл.288 ГПК по настоящото дело състав на Второ търговско отделение на ВКС с Решение № 246/31 май 2017 г. по т.д.№ 2406/2015 г. обезсилва като процесуално недопустимо Решение № 93/15 януари 2015 г. на Софийския апелативен съд, ТО, постановено по в.т.д.№ 4559/2014 г. и връща делото за ново разглеждане от друг състав на САС поради разглеждане на иск, предявен по реда на чл.422 ГПК във вр. чл.417 т.2 ГПК на непредявено основание – ненадлежно въведени фактически твърдения от ищцовата банка за първи път с въззивната ѝ жалба – относно съществуването на редовно падежирани и неплатени изискуеми вноски по кредита според погасителния план на процесния договор.

Обезсиленото решение на САС е допуснато до касационен контрол в хипотезата на вероятна процесуална недопустимост. С него е отменено в

обжалваната част решение на СГС и са уважени предявените по реда на чл.422 ГПК установителни искове на „Райфайзенбанк /България/“ ЕАД за наказателна и просрочена редовна лихва, както и за главницата по договор за банков кредит до размер на 8201 лв., срещу Диана Андонова Аврамова и Радослав Първанов Георгиев при условията на солидарност. Въззивният съд е приел, че вземанията по договора за кредит от 30 ноември 2007 г. между страните, по които ответниците са солидарни длъжници, за редовно падежирани непогасени вноски към датата на подаване на заявлението по чл. 417 т. 2 ГПК за издаване заповед за изпълнение – 14 март 2012 г. – са изискуеми и са включени в представеното извлечение от счетоводните книги на банката, поради което е уважил предявените положителни установителни искове по реда на чл.422 ГПК за просрочена главница – до размер на 8 201 лв., за наказателна лихва за периода от 15.9.2010 г. до 13 март 2012 г. 3542,03 лв. и за просрочена редовна лихва 4955,08 лв., начислена за периода от 15.9.2010 г. до 20 февруари 2012 г.,

Предявените искове срещу ответниците са отхвърлени от първоинстанционния съд, който е приел, че процесните вземания не са възникнали на предявеното основание поради обстоятелството, че ищцовата банка не е упражнила правото си да направи кредита предсрочно изискуем чрез уведомяване на длъжниците за настъпване на обстоятелствата по чл.10 от процесния договор за кредит - предпоставка за уговорената автоматична предсрочна изискуемост, на която се позовава ищецът.

В заявлението по чл. 417 т. 2 ГПК, в представеното с него извлечение от счетоводните книги на банката, установяващо вземанията ѝ, както и в исковата молба главницата, изискуемите редовна и наказателна лихва са посочени като глобални суми, претендирани на основание предсрочна изискуемост. В заявлението и в обстоятелствената част на исковата молба липсва разграничение на падежирани от неподажирани вноски към 14 март 2012 г. Твърденията за съществуването на изискуеми вземания с настъпил падеж към датата на подаване на заявлението, за техния размер и включването им в цената на иска са заявени в нарушение на чл.266 ал.1 ГПК за първи път с въззивната жалба на ищцовата банка. Като е съобразил ненадлежно въведени обстоятелства в процеса и е основал решението си на факти извън посочените в исковата молба и заявлението, съдът е признал съществуването на спорната пред него част от материалното право въз основа на фактически състав, различен от заявения с исковата молба, с която е сезиран. Съставът на ВКС е приел, че исковете са разгледани на непредявено основание – ненадлежно въведени фактически твърдения от ищеца едва с въззивната му жалба.

Въззивното решение е обезсилено като недопустимо на основание чл. 293 ал.4 пр.2 ГПК във вр.чл.270 ал.3 изр.3 ГПК.

След постановяване на определението по чл.288 ГПК и след приключване на устните състезания в проведеното по настоящото дело открито съдебно заседание на 25 април 2017 г. са постановени по реда на чл.290 ГПК и решения на гражданска и на търговска колегия, в които становището по обуславящия изхода на настоящото дело правен въпрос е в противоречие с досега застъпваното в упоменатите по-горе съдебни актове, формиращи задължителна практика по чл.290 ГПК, отрицателно становище.

В решение № 15 от 9 май 2017 г. на ВКС, първо отделение на ГК по д.№ 60034/2016 г., преобразувано по описа на ГК, на въпроса МОЖЕЛИ ДА СЕ УВАЖИ САМО ЗА ИЗИСКУЕМИТЕ И НЕПЛАТЕНИ ВНОСКИ ПО КРЕДИТА, ОТРАЗЕНИ В СЧЕТОВОДНИТЕ КНИГИ НА БАНКАТА, ИСК, ПРЕДЯВЕН ПО чл. 422 ГПК, ПРИ ОТСЪСТВИЕ НА ОБЯВЕНА ПРЕДСРОЧНА ИЗИСКУЕМОСТ НА ЦЯЛОТО ВЗЕМАНЕ, отговорът е утвърдителен. В мотивите на цитираното решение по изведения правен въпрос е прието, че не може да се поддържа наличието на изменение на договора когато вземането произтича от договор за банков кредит, чиято предсрочна изискуемост не е била надлежно обявена на длъжника-ответник преди подаването на заявлението за издаване заповед за изпълнение поради неплащане на една или повече вноски-противното би означавало игнориране на съществуваща валидна облигационна връзка по договор за кредит и сключени между страните анекси, по силата на които кредитополучателят дължи изпълнение макар и само на онази част, по отношение на която е настъпил падежът, договорен от страните. Доколкото не може да се приеме, че вземането е изцяло изискуемо поради непредявената предсрочна изискуемост при условията на закона, то не може въобще да се отрече съществуването на самото вземане като се отхвърли искът в обема на безспорно установеното неизпълнение на същото вземане по отношение на вече падежираните вноски.

Като е споделил изложеното разрешение, състав на първо отделение на Търговска колегия в Решение № 100/31.07.2017 г. по т.д.№ 1357/2016 г. на ВКС на въпроса за ОСНОВАНИЕТО НА ПРЕДЯВЕН по реда на чл.422 ГПК иск за съществуването на вземания по договор за банков кредит, за които е издадена заповед за изпълнение на основание чл. 417 т. 2 ГПК, дава следния отговор:

Съдът определя основанията на иска, предявен по реда на чл.422 ГПК, според посочените в заявлението и /или/ в документа по чл.417 т. 2 ГПК правопораждащи субективното материално право юридически факти – договор за кредит, обезпечителни договори, както и договори, внасящи промяна в облигационното отношение. Съставът приема, че предсрочната изискуемост на вземането по договор за кредит променя изискуемостта на вноските, които не са подлежали на изпълнение преди датата на настъпването ѝ, но няма за последица изменение на основанията, от което

произтича вземането. Разглеждането и уважаването на иска по чл.422 ГПК само спрямо вземания с падеж преди датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за незабавно изпълнение не е пречатствано от недоказаното в исковото производство настъпване на предсрочна изискуемост за останалата част от кредита в хипотеза на позоваване от страна на банката-ищец на предсрочна изискуемост на целия кредит или на непогасения остатък от него.

В Решение № 103/7.8.2017 г. по т.д.№ 851/2016 г. на I ТО на ВКС във връзка с релевиран от касатора процесуалноправен въпрос дали представлява изменение на основанието на положителния установителен иск по чл.422 ал.1 ГПК искане за установяване съществуването на вземания за вноски за погасяването на кредит с настъпил вече падеж съдът приема, че основанието на всеки иск обхваща съвкупност от факти, от които произтича претендираното с исковата молба субективно материално право, а не самото спорно право. Предсрочната изискуемост по смисъла на чл.71 ЗЗД във вр.чл. 60 ал.2 ЗКИ е само подвид на понятието „ИЗИСКУЕМОСТ“ по общия текст на чл.69 ЗЗД, което имплицитно се предпоставя от всяка претенция за съществуването на определено вземане – била тя осъдителна или установителна. В хипотезата на предсрочна изискуемост на съответния банков кредит, която не е могла да настъпи валидно, изискуеми са само вземанията, представляващи вноски по кредита и други акцесорни вземания, които са с настъпил падеж към датата на подаване на заявлението за издаване заповед за изпълнение и са включени в представеното извлечение от счетоводните книги.

С оглед на констатираните противоречия в съдебната практика по правен въпрос с обуславящо значение за допустимостта на обжалваното въззивно решение и изхода на спора по настоящото търговско дело следва да се приеме, че са налице предпоставките на чл.292 ГПК за спиране на производството. Противоречивата съдебна практика е формирана след постановяване на определението за допускане на касационно обжалване и производството следва да бъде спряно до постановяване на решението по чл.290 ГПК съгласно ТР № 2/2010 г. от 28.9.2011 г. по ТД № 2/2010 г. на ОСГТК.

Настоящият съдебен състав намира, че е налице основание за отправяне на предложение до Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на ВКС за постановяване на тълкувателно решение по противоречиво разрешаван от касационната инстанция въпрос, значим за изхода на делото. Сезирането на Общото събрание на двете колегии се налага поради значимостта на въпроса както за гражданските, така и за търговските дела, тъй като е свързан с прилагането на процесуалноправни норми – чл. 124 ал.1 ГПК, чл.127 ал.1, т. 4 и т. 5 ГПК, чл.214 ГПК, чл.266 ГПК, чл. 269 ГПК, чл.422 ГПК и чл.6 ал.2 ГПК.

Водим от горното и на основание чл.292 ГПК Върховният касационен съд, състав на Второ търговско отделение

О П Р Е Д Е Л И:

ОТМЕНЯ определението от 25.04.2017 г. по т.д.№ 1294/2015 г. на ВКС, Второ ТО.

Предлага на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на ВКС да постанови тълкувателно решение по следния правен въпрос:

ДОПУСТИМО ЛИ Е СЪДЪТ ДА УВАЖИ ИСК за вземания по договор за банков кредит, предявен по реда на чл.422 ГПК, **В ХИПОТЕЗА НА ПОЗОВАВАНЕ ОТ ИЩЕЦА НА ПРЕДСРОЧНА ИЗИСКУЕМОСТ НА КРЕДИТА** и при липса на разграничение на падежирани и непасежирани погасителни вноски в заявлението на чл.417 ГПК и в исковата молба **САМО ЗА ПАДЕЖИРАНИТЕ НЕПЛАТЕНИ ВНОСКИ**, чиято изискуемост е настъпила преди датата на подаване на заявлението за издаване заповед за изпълнение.

СПИРА ПРОИЗВОДСТВОТО по т.д. 1294/2015 г. на ВКС, I състав на Второ търговско отделение.

Определението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

О П Р Е Д Е Л Е Н И Е

№ .....
287

гр. София, ... 28.11.2017 година

ВЪРХОВЕН КАСАЦИОНЕН СЪД на Република БЪЛГАРИЯ,
Търговска колегия, Второ отделение в закрито съдебно заседание на
седемнадесети октомври през две хиляди и седемнадесета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: ЕМИЛИЯ ВАСИЛЕВА
ЧЛЕНОВЕ: КОСТАДИНКА НЕДКОВА
АННА БАЕВА

като изслуша докладваното от съдия Емилия Василева т. дело № 1445 по
описа за 2017г.

Производството е по чл. 288 във връзка с чл. 280, ал. 1 ГПК.

Образувано е по касационна жалба на ищеца „Юробанк България“ АД,
гр. София чрез процесуален представител Адвокатско дружество
„Чаталбашев, Петкова и Иванова“, представлявано от адвокат Христина
Иванова срещу решение № 259 от 31.01.2017г. по т. дело № 4447/2015г. на
Софийски апелативен съд, Търговско отделение, 5 състав, с което е
потвърдено изцяло решение от 16.06.2015г. по т. дело № 185/2013г. на
Окръжен съд Монтана, Гражданска колегия и „Юробанк България“ АД е
осъдено да заплати на на ответниците Силвия Александрова Петрова, Роза
Тодорова Иванова и Румен Еленков Петров сумата 9 800 лв. - адвокатско
възнаграждение за защита във въззивната инстанция. С потвърдения
първоинстанционен съдебен акт са отхвърлени като неоснователени
предявените от „Юробанк България“ АД срещу Силвия Александрова
Петрова, Румен Еленков Петров и Роза Тодорова Иванова искове за
установяване, че ищцовото дружество има вземания по отношение на
ответниците в размер на сумата общо 209 560,53 евро, произтичащо от
договор за кредит за рефинансиране на жилищен кредит от други банки НЛ
44228 от 13.11.2008г., договор за встъпване в дълг от 14.05.2009г. и договор
за встъпване в дълг от 15.06.2010г., от които 180 705 евро – главница, ведно
със законната лихва върху тази главница, считано от 10.06.2011г. до
окончателното заплащане на задължението, договорни лихви за периода

10.07.2010г. - 03.05.2011г. в размер на 28 064,34 евро, такси за периода 10.01.2009г. - 03.05.2011г. в размер на 791,19 евро и такси до периода 03.05.2011г. - в размер на 1 979,78 лева, и ищецът е осъден да заплати на ответниците сумата 2 400 лв. - разноски за първоинстанционното производство.

Касаторът прави оплакване за неправилност на въззивното решение поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. В касационната жалба и приложеното към нея изложение по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК релевира доводи за допускане на касационно обжалване на основание чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК – въззивният съд се е произнесъл по материалноправни и процесуалноправни въпроси в противоречие с постоянната практика на ВКС:

„1. Следва ли в Заявлението по чл. 417 ГПК и в исковата молба по иск с правно основание чл. 422 ГПК да са диференцирани частите от вземането на ищеца за вноски и лихви с настъпил и ненастъпил падеж към датата на твърдяната предсрочна изискуемост, и твърдението за дължимост на претенцията следва ли да е разделено на такова, изискуемо поради падежирали месечни вноски и вземане, изискуемо поради настъпила автоматична предсрочна изискуемост, за да бъде уважена частично исковата претенция само за вземанията, които са падежирали и изискуеми по смисъла на чл. 84, ал. 1 ЗЗД преди подаване на заявлението в съда?

2. Следва ли в заявлението по чл. 417 ГПК и в исковата молба да са изрично посочени конкретните падежирали съгласно договора за банков кредит и погасителния план към него месечни вноски и техният размер, за да се установят те с решението по иск с правно основание чл. 422 ГПК?

3. Обвързан ли е съдебният състав с твърдението за фактите относно настъпването на предсрочната изискуемост или може да приеме различна от посочената от ищеца дата за нейното настъпване с оглед събраните по делото доказателства?“

Касаторът поддържа становище, че първите два правни въпроса са решени в противоречие с решение № 190 от 14.12.2016г. по т. дело № 2349/2015г. на ВКС, ТК, I т. о., а третият въпрос – в противоречие с решение № 64 по т. дело № 3187/2013г. на ВКС, ТК, I т. о.

Ответниците Силвия Александрова Петрова, Роза Годорова Иванова и Румен Еленков Петров чрез процесуален представител адв. Николай Асенов Николов оспорват касационната жалба и релевират доводи за липса на твърдените от касатора основания за допускане на касационно обжалване на въззивното решение. Поддържат становище, че посочените въпроси са принципни, неотнормирани към конкретния казус и по същество не са формирали решаващите правни изводи на съда. Първите два въпроса са

решени в съответствие с решение № 190 от 14.12.2016г. по т. д. № 2349/2015г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 139 от 05.11.2013г. по т. д. № 57/2012г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 115 от 11.01.2016г. по т. д. № 2427/2014г. на ВКС, ТК, II т. о., решение № 123 от 09.11.2015г. по т. д. № 2561/2014г. на ВКС, ТК, II т. о. и т. 18 от Тълкувателно решение № 4/2013г. от 18.06.2014г. по тълк. д. № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС.

Касационната жалба е подадена от легитимирана страна в преклузивния едномесечен срок и е насочена срещу подлежащ на обжалване съдебен акт. Същата отговаря на изискванията на чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК, доколкото в нея и изложението се съдържа твърдение за наличие на основания за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1, т. 1 ГПК.

Върховният касационен съд, Търговска колегия, състав на Второ отделение, след като прецени данните по делото и становищата на страните, приема следното:

Въззивният съд е посочил, че банката - кредитор, ищец в първоинстанционното производство и въззивник във въззивното производство претендира сумите на основание автоматично настъпила предсрочна изискуемост на процесния кредит поради незаплащане на три поредни месечни вноски на основание чл. 18, ал. 2 от договора за кредит. Приел е за безспорно установено, че ищецът не е обективирал изрично и не е отправил до длъжниците изявление за обявяване на процесния кредит за предсрочно изискуем, нито е уведомил длъжниците за такова обявяване на кредита за предсрочно изискуем.

За да направи извод за неоснователност изцяло на предявените иски /както в частта относно непадежиралите преди претендираното от банката настъпване на автоматична предсрочна изискуемост погасителни вноски, със съответните последици по отношение на лихвите, така и в частта относно падежиралите погасителни вноски/, съдебният състав се е позовал на т. 18 от Тълкувателно решение № 4/2014г. по тълк. д. № 4/2013г. на ОСГТК на ВКС и на обстоятелството, че в заявлението за издаване на процесната заповед за изпълнение и на исковата молба, по която е образувано настоящото исково производство по чл. 422, ал. 1 ГПК, процесното вземане на банката е заявено като обща сума на вноски и лихви с настъпил и ненастъпил към датата на твърдяната автоматична предсрочна изискуемост падеж, и е основано само на твърдения за настъпила, вследствие предсрочната и автоматична изискуемост, уредена в чл. 18, ал. 2 от договора, изискуемост на цялото, предявено за съдебна защита парично вземане на банката. Посочил е, че частите с настъпил и ненастъпил падеж не са диференцирани като част от общо предявеното вземане; посочените с датите на изискуемостта им неплатени три месечни погасителни вноски не са конкретизирани по размер,

както в заявлението, инициирало заповедното производство, така и в исковата и допълнителната искова молба, а са посочени само като основание за настъпване на предсрочната автоматична изискуемост на цялото вземане по договора за кредит, а не като вече падежирала част от цялото вземане. В тази насока въззивната инстанция се е позовала на постановените по реда на чл. 290 ГПК решение № 123/09.11.2015г. по т. д. № 2561/2014г. и решение № 115/11.01.2016г. по т. д. № 2427/2014г., двете на ВКС, ТК, Второ т. о.

Допускането на касационното обжалване съгласно чл. 280, ал. 1 ГПК предоставя произнасяне от въззивния съд по релевантен материалноправен или процесуалноправен въпрос, който е от значение за изхода на спора и по отношение на който е налице някое от основанията по чл. 280, ал. 1, т. 1, 2 и 3 ГПК. Съгласно т. 1 на Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010г. по тълк. дело № 1/2009г. на ОСГТК на ВКС правният въпрос от значение за изхода по конкретното дело е този, който е включен в предмета на спора и е обусловил правните изводи на съда по конкретното дело. Преценката за допускане на касационно обжалване се извършва от ВКС въз основа на изложените от касатора твърдения и доводи с оглед критериите, предвидени в посочената правна норма, като касационната инстанция има право да уточни или конкретизира изложените от касатора релевантни материалноправни или процесуалноправни въпроси.

Посочените първи и втори процесуалноправни въпроси са релевантни и могат да бъдат конкретизирани по следния начин съгласно т. 1 от Тълкувателно решение № 1 от 19.02.2010г. по тълк. дело № 1/2009г. на ОСГТК на ВКС, предвид обстоятелствената част на изложението към касационната жалба по чл. 284, ал. 3, т. 1 ГПК:

Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422, ал. 1 ГПК?

Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа

на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?

Така уточнените правни въпроси са от значение за изхода по делото, тъй като са включени в предмета на спора и са обусловил правните изводи на съда във въззивното решение. По релевантните правни въпроси е налице противоречива практика на ВКС, обективизирана в решение № 139 от 05.11.2013г. по т. д. № 57/2012г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 15/09.05.2017г. по гр. д. № 60034/2016г. на ВКС, ГК, I г. о., решение № 7/19.05.2017г. по гр. д. № 60053/2016г. на ВКС, ГК, I г. о., решение № 184 от 04.07.2017г. по т. дело № 60361/2016г. на ВКС, ГК, IV г. о. и решение № 246/31.05.2017г. по т. д. № 2406/2015г. на ВКС, ТК, II т. о.

В решение № 139 от 05.11.2013г. по т. д. № 57/2012г. на ВКС, ТК, I т. о. съдебният състав е приел, че ако не е настъпила предсрочна изискуемост на остатъка от кредита, са изискуеми само вземанията, представляващи вноски по кредита и други акцесорни вземания /неустойки, лихви/, които са с настъпил падеж към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение и са включени в представеното извлечение от счетоводните книги. В този случай предявеният по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК иск следва да се уважи в размер на изискуемите и неплатени вноски по кредита, отразени в извлечението на счетоводните книги на банката, а за разликата до размера на неплатените, но неизискуеми към момента на подаване на заявлението вноски, в т. ч. за остатъка от кредита - да се отхвърли.

В решение № 15/09.05.2017г. по гр. д. № 60034/2016г. на ВКС, ГК, I г. о. и решение № 7/19.05.2017г. по гр. д. № 60053/2016г. на ВКС, ГК, I г. о. друг съдебен състав на ВКС е изложил съображения, че липсата на точно изпълнение по договора за банков кредит, без настъпилите последици на надлежно обявената предсрочна изискуемост на цялото задължение по договора за кредит, съобразно договореното по актуален погасителен план, подписан от страните за погасяване на задължението - главница или лихви, следва да бъде съобразено в исковото производство по чл. 422 ГПК. Съдът е длъжен при установяване на размера на падежираните вноски да съобрази разпоредбата на чл. 235, ал. 3 ГПК като зачете и фактите от значение за спорното право. В мотивите на двете решения е посочено, че следва да бъде взета предвид неизпълнената част на задължението, съставляваща сбора на непогасените вноски с настъпил падеж до момента на приключване на устните състезания във въззивната инстанция /арг. чл. 235, ал. 3 ГПК/.

В решение № 184 от 04.07.2017г. по т. дело № 60361/2016г. на ВКС, ГК, IV г. о. съдебният състав на ВКС се е позовал на решение № 15/09.05.2017г. по гр. д. № 60034/2016г. на ВКС, ГК, I г. о. и е заключил, че в исковото производство по чл. 422, ал. 1 във връзка с чл. 415, ал. 1 ГПК нормата

на чл. 235, ал. 3 ГПК намира приложение и по отношение на настъпилите след подаването на заявлението за издаването на заповедта за изпълнение и преди приключването на съдебното дирене във въззивната инстанция факт на изтичане на крайния уговорен между страните срок за изплащане на задължението по банковия кредит – падежа на последната погасителна вноска, поради което всички анюитетни вноски, включващи главница и/или договорни лихви и др., т.е. цялото вземане на банката по договора за кредит е изискуемо, независимо от това, че кредитът не е бил обявен за предсрочно изискуем на длъжника преди подаването на заявлението за издаването на заповедта за изпълнение.

В решение № 246/31.05.2017г. по т. д. № 2406/2015г. на ВКС, ТК, II т. о. съдебният състав е приел, че когато в заявлението по чл. 417, т. 2 ГПК, в представеното с него извлечение от счетоводните книги на банката, установяващо вземанията ѝ, и в исковата молба главницата, изискуемите редовна и наказателна лихва са посочени като глобални суми, претендирани на основание предсрочно изискуемост, и в обстоятелствената част на заявлението и исковата молба липсва разграничение на падежирани и непасежирани вноски към момента на подаване на заявлението, е недопустимо въззивният съд да уважи иска по реда на чл. 422 ГПК за вземанията по договора за кредит с настъпил падеж към датата на подаване на заявлението по чл. 417 ГПК за издаване на заповед за изпълнение, които са включени в представеното извлечение от счетоводните книги. Приел е, че в този случай съдът не дължи произнасяне относно евентуалното съществуване и размера на редовно падежирани и непасени изискуеми вноски по кредита според погасителния план на договора за кредит.

Въз основа на изложените съображения настоящият съдебен състав счита, че е налице основание за отправяне на предложение до Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на ВКС за постановяване на тълкувателно решение по противоречиво разрешаваните от касационната инстанция процесуалноправни въпроси, които са от значение за настоящото производство преди произнасяне по поддържаните основания за допускане на касационно обжалване, съгласно чл. 292 ГПК.

Мотивиран от горното, Върховен касационен съд на Република България, Търговска колегия, състав на Второ отделение

О П Р Е Д Е Л И :

ПРЕДЛАГА на Общото събрание на Гражданска и Търговска колегия на ВКС да постанови тълкувателно решение по следните правни въпроси:

1 Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница

и възнаградителна лихва поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422, ал. 1 ГПК?

2. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?

СПИРА производството по т. дело № 1445/2017г. на ВКС, Търговска колегия, Второ отделение.

ОПРЕДЕЛЕНИЕТО не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.

П Р Е Д Л О Ж Е Н И Е

на

комисията за изготвяне на проект за тълкувателно решение по т.д. № 8/17 на ОСГТК, определена с разпореждане от 08.12.2017г. на Председателя на Върховния касационен съд, в състав: съдия Албена Бонева, съдия Емилия Василева и съдия Вероника Николова (докладчик)

Тълкувателното дело е образувано на основание чл.128 ал.1 ЗСВ по следните въпроси, поставени по реда на чл. 292 ГПК, с определение №273 от 21.11.2017г. по т.д. №1294/2015г. на състав на второ търговско отделение на Върховния касационен съд и определение №277 от 27.11.2017г. по т. д. №1445/2017г. на състав на второ търговско отделение на Върховния касационен съд :

1. Допустимо ли е съдът да уважи иск за вземания по договор за банков кредит, предявен по реда на чл.422 ГПК, в хипотеза на позоваване от ищеца на предсрочна изискуемост и при липса на разграничение на падежирани и непаетежирани погасителни вноски в заявлението на чл.417 ГПК и в исковата молба, само за падежирани неплатени вноски, чиято изискуемост е настъпила преди датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение?

2. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал.1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422, ал.1 ГПК?

3. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал.1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит за главница и възнаградителна лихва вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал.1 ГПК?

Комисията, на основание т.7.1. от Правилата за приемане на тълкувателни решения на ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС, проведе подготвително заседание на 18.01.2018г., на което прие следното:

По поставените въпроси е налице противоречива съдебна практика, подробно изложена в определенията по чл.292 ГПК. В решение №205/16.02.2017г. по т.д.№ 2932/2015г. на ВКС, ТК, II т.о., се приема, че в хипотезата на предявен иск по чл.422, ал.1 ГПК за вземане по договор за банков кредит, за което се твърди предсрочна изискуемост на кредита, ако фактите, относими към настъпване и обявяване на предсрочната изискуемост не са се осъществили преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение, вземането не е изискуемо в заявения размер и не е възникнало на предявеното основание. С решение № 246/31 май 2017г. по т.д. №2406/2015г. състав на ВКС, ТК, II т.о., обезсилва като процесуално недопустимо въззивното решение и връща делото за ново разглеждане от друг състав на въззивния съд поради разглеждане на иск, предявен по реда на чл.422 ГПК във вр. чл.417 т.2 ГПК на непредявено основание – ненадлежно въведени фактически твърдения от ищцовата банка за първи път с въззивната ѝ жалба – относно съществуването на редовно падежирани и неплатени изискуеми вноски по кредита според погасителния план на процесния договор. В мотивите съставът на ВКС е съобразил, че в заявлението по чл. 417 т.2 ГПК, в представеното с него извлечение от счетоводните книги на банката, установяващ вземанията ѝ, както и в исковата молба главницата, изискуемите редовна и наказателна лихва са посочени като глобални суми, претендирани на основание предсрочна изискуемост. Приел е, че като е съобразил ненадлежно въведени обстоятелства в процеса и е основал решението си на факти извън посочените в исковата молба и заявлението, съдът е признал съществуването на спорната пред него част от материалното право въз основа на фактически състав, различен от заявения с исковата молба, с която е сезиран.

Утвърдителен отговор на въпроса за възможността искът по чл.422 ГПК да се уважи само за изискуемите и неплатени вноски по кредита, отразени в счетоводните книги на банката, при отсъствие на обявена предсрочна изискуемост на кредита е даден в решение № 15/09.05.2017г. по т.д.№60034/2016г. на ВКС, ГК, I г.о, решение №103/07.08.2017г. по т.д. №851/2016г. на ВКС, ТК, I т.о, решение №100/31.07.2017г. по т.д.№1357/2016г. на ВКС, ТК, I т.о. С тях е изразено становището, че в хипотеза на позоваване от страна на банката - ищец на предсрочна изискуемост на целия кредит или на непогасения остатък от него, разглеждането и уважаването на иска по чл.422 ГПК само спрямо вземания с падеж преди датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за незабавно изпълнение не е препятствано от недоказаното в исковото производство настъпване на предсрочна изискуемост за останалата част от

кредита в хипотеза на позоваване от страна на банката-ищец на предсрочна изискуемост на целия кредит или на непогасения остатък от него.

Налице е и противоречива практика относно момента към който следва се определят вноските с настъпил падеж. В решение №139 от 05.11.2013г. по т. д. №57/2012г. на ВКС, ТК, I т. о. съдебният състав е приел, че ако не е настъпила предсрочна изискуемост на остатъка от кредита, са изискуеми само вземанията, представляващи вноски по кредита и други акцесорни вземания /неустойки, лихви/, които са с настъпил падеж към датата на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение и са включени в представеното извлечение от счетоводните книги. Възможността да бъде уважен искът по чл.422 ГПК само за вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението се възприема също в решение № 100 от 31.07.2017г. по т. д. №1357/2016г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 103 от 07.08.2017г. по т. д. №851/2016г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 153 от 19.10.2017г. по т. д. №2869/2015г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 190 от 14.12.2016г. по т. д. №2349/2015г. на ВКС, ТК, I т. о.

В решение №15 от 09.05.2017г. по гр. д. №60034/2016г. на ВКС, ГК, I г. о., решение №7 от 19.05.2017г. по гр. д. №60053/2016г. на ВКС, ГК, I г. о. и решение № 184 от 04.07.2017г. по т. д. №60361/2016г. на ВКС, ГК, IV г. о., се приема, че в производството по иска по чл.422 ГПК съдът при установяване на размера на падежираните вноски следва да съобрази разпоредбата на чл. 235, ал.3 ГПК като зачете и фактите от значение за спорното право. В мотивите на двете решения е посочено, че следва да бъде взета предвид неизпълнената част на задължението, съставляваща сбора на непогасените вноски с настъпил падеж до момента на приключване на устните състезания във въззивната инстанция /арг. чл.235 ал.3 ГПК/.

Налице са противоречиви разрешения и на въпроса дали в хипотеза на позоваване от ищеца на предсрочна изискуемост, възможността за уважаване на иска по чл.422 ГПК за падежираните неплатени вноски, е обусловена от наличието на разграничение на падежирани и непаетежирани погасителни вноски в заявлението на чл.417 ГПК и в извлечението от счетоводните книги на банката. В решение №139 от 05.11.2013г. по т. д. №57/2012г. на ВКС, ТК, I т. о., решение № 103 от 07.08.2017г. по т. д. №851/2016г. на ВКС, ТК, I т. о., решение №76 от 25.09.2015г. по т. д. №620/2012г. на ВКС, ТК, I т. о., съдебните състави са изтъкнали необходимостта от разграничение на вноските с настъпил падеж в извлечението от счетоводните книги към представеното към заявлението за издаване на заповед за изпълнение. В решение №190 от 14.12.2016г. по т. д. №2349/2015г. на ВКС, ТК, I т. о., се приема, че съобразно правилото на чл.162 ГПК при доказаност на основанието за дължимост на сумите – чрез доказване на сключен договор за кредит, предоставянето на сумите от

кредитодателя на кредитополучателя и настъпила, съобразно уговореното, изискуемост на отделните вземания, за съда възниква задължението служебно да съдейства за определяне размера на просрочените към момента на заявлението вноски, доколкото не би бил установим от самите договорни клаузи. Изискване за разграничение в извлечението от счетоводните книги, не се поставя и в решение №15/09.05.2017г. по гр. д. №60034/2016г. на ВКС, ГК, I г. о., решение №7/19.05.2017г. по гр. д. №60053/2016г. на ВКС, ГК, I г. о. и решение № 184/04.07.2017г. по т. д. №60361/2016г. на ВКС, ГК, IV г. о., с оглед възприетата в тези решения възможност искът по чл.422 от ГПК да бъде уважен и за вноски, чиято изискуемост е настъпила в хода на производството, до момента на приключване на устните състезания във въззивната инстанция.

С оглед изложеното комисията приема, че исканията по чл.292 от ЗСВ на съставите на ВКС за постановяване на тълкувателно решение са допустими.

Комисията констатира, че първият въпрос се припокрива с останалите два въпроса, поставени с определенията по чл.292 ГПК. Поради това комисията предлага на ОСГТК трите въпроса да бъдат обединени в два, като ги преформулира по следния начин:

1. Допустимо ли е предявеният иск по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост да бъде уважен само за вноските с настъпил падеж, ако предсрочната изискуемост не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ? Ако е допустимо, по отношение на кои вноски следва да се уважи искът – вноските с настъпил падеж към момента на подаване на заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК или вноските с настъпил падеж до приключване на устните състезания в първоинстанционното или въззивното производство по чл. 422 ал. 1 ГПК?

2. Условие ли е за уважаване на иска по реда на чл. 422, ал. 1 ГПК за установяване дължимост на вземане по договор за банков кредит поради предсрочна изискуемост, когато тя не е била обявена на длъжника преди подаване на заявлението, вноските с настъпил и ненастъпил падеж да бъдат разграничени в заявлението за издаване на заповед за изпълнение въз основа на документ по чл. 417 ГПК, в извлечението от счетоводни книги и в исковата молба по чл. 422, ал. 1 ГПК?

Предложената формулировка ясно отразява съществуващите различни становища в практиката на ВКС и съответно позволява да се даде отговор на всички противоречиво разрешавани въпроси.

На основание чл.7.3. от Правилата за приемане на тълкувателни решения на ОСГК, ОСТК и ОСГТК на ВКС, настоящото предложение се предоставя на председателя на ВКС, за насрочване на заседание на ОСГТК на ВКС за разглеждането му.

КОМИСИЯ В СЪСТАВ:.

съдия Албена Бонева

съдия Емилия Василева

съдия Вероника Николова, докладчик